

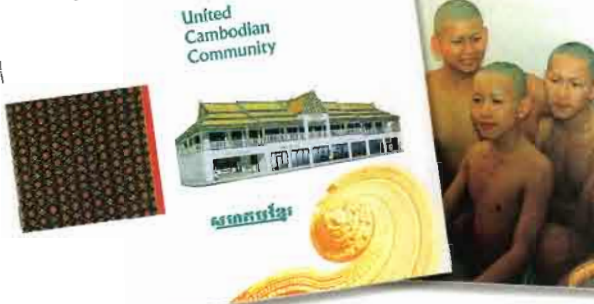
ດ້ານປະຫວັດສາດ

ຮາກເຫງົ້າ ຂອງການເລີ່ມຕົ້ນການເກັບກຳນີ້ ໄດ້ເລີ່ມມາຈາກ ກຸ່ມ ປະຊາກອນ ຊາວເອເຊັຍຕະວັນອອກສຽງໄຕເອງ. ທ່ານ ດອກເຕີ ແມ່ນ ກາວດົງ ຊຶ່ງ ເປັນສະມາຊິກ ຂອງສະມາຄົມ ວຽດນາມອະເມຣິກັນ ປະຈຳເຂດ ອໍແຮນຊູ ຄາວຕີ (Orange County Vietnamese American) ໄດ້ສູນເລືອກຄວາມເຫັນ ເປັນເລື່ອງທຳອິດ ໃຫ້ແກ່ເຈົ້າໜ້າທີ່ ມະຫາວິທະຍາລັຍ ໃນຮາວປີ 1985 (mid-1980s).

ອີງຕາມຄວາມຕ້ອງການ, ໃນປີ 1987 ຫໍສະໝຸດທີ່ ຍຊີໂອ ຈຶ່ງໄດ້ ຈັດຕັ້ງ ຜແນກເກັບກຳນິເມນ ອັນ ເພື່ອຈຸດປະສົງ ໃນການບັນທຶກຄວາມເປັນມາ ຂອງປະຊາກອນ ຊາວເອເຊັຍກຸ່ມໃຫມ່ ທີ່ຢູ່ໃນເຂດ ອໍແຮນຊູ ຄາວຕີ. ອປະກອນທີ່ໄດ້ມາໃນຕອນຕົ້ນ ແມ່ນໄດ້ມາຈາກ ຜູ້ບໍລິຈາກ ຫົວຮັດແລລີຝຣັ່ງ, ພາກອື່ນໆ ຂອງ ສະຫະຣັດ ແລະ ຕ່າງປະເທດ. ສິ່ງຂອງຫລາຍແນວທີ່ໄດ້ມາ ສະຫອນເຖິງ ປະວັດຄວາມເປັນມາ ຂອງພວກບໍລິຈາກເອງ ກ່ຽວກັບ ການເປັນອົບພົົງ ຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍຂໍ້ມູນ ກ່ຽວກັບວັດທະນະທັມ ແລະ ປະວັດສາດ ຂອງບ້ານເກີດ ຂອງເຂົາເຈົ້າ. ການບໍລິຈາກສ່ວນອື່ນ ແມ່ນມາຈາກພວກ ທີ່ເຮັດວຽກ ກ່ຽວຂອງກັບຊາວອົບພະຍົກ ແລະ ມາຈາກ ອາດິດ ທະຫານອະເມຣິກັນເອງ.

ການເກັບກຳນິເມນນີ້ ໄດ້ເຕີບໂຕຂຶ້ນ, ໄດ້ຂຍາຍຕົວຮ່ວມເອົາທຸກໆ ຊົນ ເຜົ່າ ທີ່ມາຈາກເອເຊັຍຕະວັນອອກສຽງໄຕ ທີ່ອາໄສຢູ່ໃນສະຫະຣັດ ຊຶ່ງ ຮ່ວມເຖິງເຜົ່າ ຈາມ, ໄທດຳ, ຂຸມ, ມຽນ, ແລະ ລິ້ງ. ຄວາມເນັ້ນຫນັກນິເສດ ຂອງການເກັບກຳນິເມນ ໃນເຂດອໍແຮນຊູ ຄາວຕີ ແລະ ຫົວຮັດແລລີຝຣັ່ງ ໄດ້ຂຍາຍໄປເລື້ອຍໆ. ມັນເປັນພາຣະຫນາທີ່ ຂອງຜແນກເກັບກຳນິເມນ ທີ່ຈະຮັກສາ ແລະ ບັນທຶກ ຄວາມເປັນຢ່າງ ດ້ານສັງຄົມ, ວັດທະນະທັມ, ສາສນາ, ການເມືອງ ແລະ ເສດຖິກິດ ຂອງຊາວ ອະເມຣິກັນ ທີ່ກຳເນີດ ມາຈາກພາກພື້ນເອເຊັຍ ຕາເວັນອອກສຽງໄຕ ຊຶ່ງເລີ່ມຕົ້ນ ແຕ່ການຫລົບຫນົ ອອກຈາກປະເທດ ໃນປີ 1975 ແລະ ພາຣະກິດນີ້ຈະຕິດຕາມໄປເລື້ອຍໆ ແລະ ຕໍ່ໆໄປໃນອະນາຄົດ ຕາມຄວາມ ຂຍາຍຕົວຂອງກຸ່ມສັງຄົມໃຫມ່ນີ້.

ຄວາມສຳຄັນຂອງຜແນກເກັບກຳນິເມນນີ້ ຖືກຮັບຮູ້ໂດຍ ໄດ້ຮັບທຶນ ຈາກ ມູນນີຖີ National Endowment for the Humanities and the California State Library.

ທ່ານຈະຊ່ວຍຜແນກເກັບກຳນິເມນໄດ້ໂດຍວິທີໃດ?

ຕຸລອດເວລາ ທາງຜແນກເກັບກຳນິເມນ ໄດ້ຮ້ອງຂໍເອົາການບໍລິຈາກ ດ້ານ ເອກະສານ ແລະ ວັດຖຸຕ່າງໆ ເພື່ອເອົາເອົ້າມາປະກອບສ່ວນ ໃຫ້ສົມບູນ ແລະ ເພື່ອເພີ່ມພລັງ ໃຫ້ແກ່ຜແນກຂອງພວກເຮົາ ໂດຍສະເພາະ ສິ່ງທີ່ເກັບກຳນິເມນ ການເສື່ອນໄຫວ ຕ່າງໆ ຂອງບຸກຄົນ, ອົງການການຈັດຕັ້ງ, ທຸຣະກິດ ແລະ ເຫດການຕ່າງໆ ພາຍໃນກຸ່ມປະຊາ ຄົມເອເຊັຍອະເມຣິກັນ ຈາກພາກ ຕາເວັນອອກສຽງໄຕ. ດັ່ງນັ້ນ ຈຶ່ງຂໍຮ້ອງທ່ານ ກະຣຸນາຕິດຕໍ່ໄປຫາພວກເຮົາ ຖ້າທ່ານມີວັດຖຸຈະ ບໍລິຈາກ ຫລື ພິຈາໃຫ້ພວກເຮົາຖ່າຍຮູບພາບໄວ້.

For more information please contact:
 Orange County & Southeast Asian Archive Center
 (OC & SEAA)
 Visit: Libraries Gateway Study Center, Room 104
 Mail: UC Irvine Libraries
 P.O. Box 19557
 Irvine, CA 92623-9557
 Email: spcoll@uci.edu
 Phone: (949) 824-3947
 Web: ocseaa.lib.uci.edu

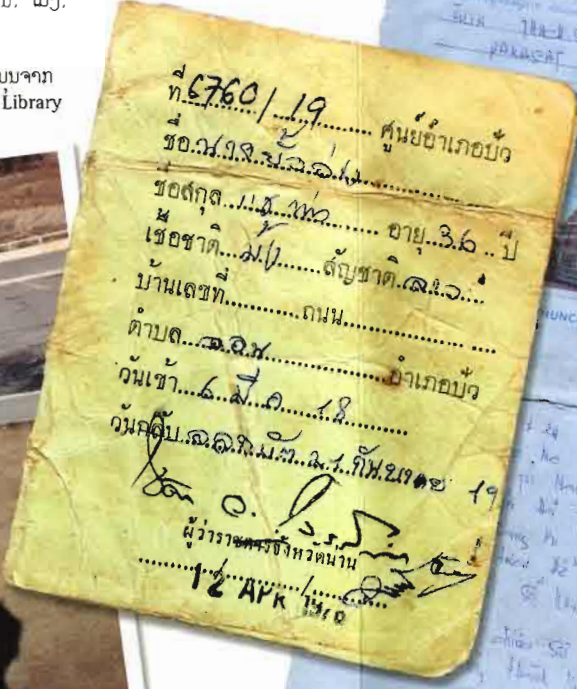
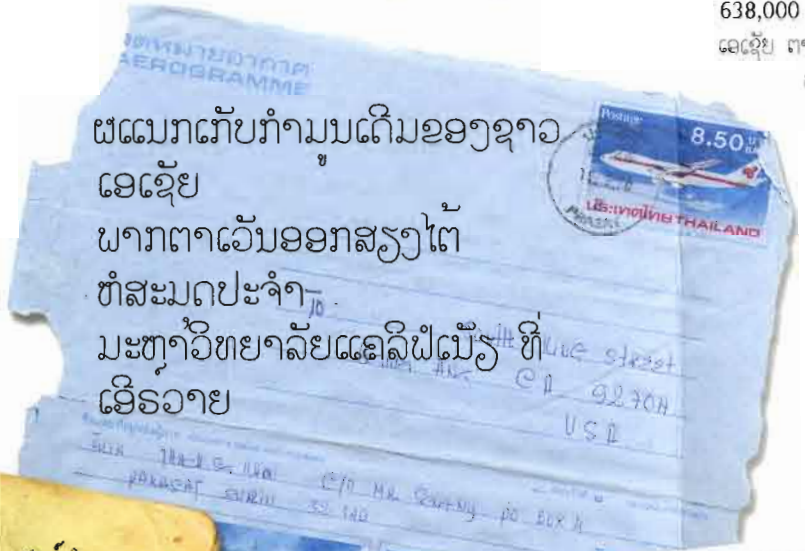
ໃນອ່າວນີ້ມີໃຫ້ເປັນພາສາອັງກິດ, ຂຸມ, ນັ່ງ, ລາວ ແລະ ວຽດນາມ.

ຝົນ ແລະ ເສຍແຕ່ດ້ວຍຄວາມສັນຍັບສູນຈາກ California State Library ພາຍໃຕ້ Library Services and Technology Act.

ການເກັບກຳເອກະສານ ຄວາມປະສົບການຂອງຊາວ ເອເຊັຍອະເມຣິກັນ ທີ່ມາຈາກເອເຊັຍ ພາກຕາເວັນອອກສຽງໄຕ

ຜແນກເກັບກຳນິເມນຂອງຊາວ ເອເຊັຍ ພາກຕາເວັນອອກສຽງໄຕ ຫໍສະໝຸດປະຈຳ ມະຫາວິທະຍາລັຍແລລີຝຣັ່ງ ທີ່ ເອີຣວາຍ

ພາຣະກິດຂອງພວກເຮົາ

ຜແນກເກັບກຳນິເມນ (Archive) ຂອງ ຊາວເອເຊັຍ ພາກຕາເວັນ ອອກສຽງໄຕ ຂອງ ຫໍສະໝຸດ ມະຫາວິທະຍາລັຍ ແລລີຝຣັ່ງທີ່ເອີຣວາຍ ນິາດປະສົງ ທີ່ຈະເກັບກຳນິເມນ ຄວາມເປັນມາ ຂອງຊາວ ອົບພົົກ ແລະ ພວກທີ່ ມາຕັ້ງຖິ່ນຖານໃຫມ່ ຈາກອິນດຈີນ - ຊຶ່ງມີຊາວ ຂຸມ ລາວ ແລະ ວຽດນາມ - ທີ່ໄດ້ຍົກຍ້າຍມາຢູ່ ສະຫະຣັດ ອະເມຣິກາ ຫລັງຈາກ ສິ້ນສົງຄາມວຽດນາມ ໃນປີ 1975. ອີງຕາມ ການສຳຮອດ ປະຊາກອນ ໃນປີ 2000, ປະຈຸບັນນີ້ ມີປະຊາກອນ ຂຸມ ລາວ ແລະ ວຽດນາມ ອາໄສຢູ່ໃນຣັດ ແລລີຝຣັ່ງ ມີຈຳນວນເຖິງ 638,000 ຄົນ ຊຶ່ງເຜົ່າກັບ 40% ຂອງຈຳນວນປະຊາກອນ ເອເຊັຍ ຕາເວັນອອກສຽງໄຕ ທີ່ອາໄສ ຢູ່ຫົວສະຫະຣັດອະເມຣິກາ. ເຂດອໍແຮນຊູຄາວຕີ (Orange County) ມີປະຊາກອນ ວຽດນາມ ທີ່ຍ່ອມປະເທດວຽດນາມ ຫລາຍກວ່າແຫ່ງອື່ນ, ມີປະຊາກອນລາວຢູ່ໃນເຂດ ແຊນຕີເອໂກ ແລະ ພາກກາງຂອງຣັດແລລີຝຣັ່ງ ແລະ ຢູ່ເຂດ ແຊນ ປອານຈິສໂກ ແຊນເຮັຍຈຳນວນນຶ່ງ, ແລະ ມີ ປະຊາກອນ ຂຸມ ລາວ ຫລາຍທີ່ສຸດ ທີ່ລອນປິຊ ອີງຕາມພາບປະຊາກອນສຶກສາ. ຍຊີໂອ (UCI) ຈຶ່ງເປັນສູນກາງທີ່ ທີ່ເຫມາະສົມທີ່ສຸດ ໃນການເກັບກຳ, ບັນທຶກ ແລະ ຮັກສາ ຄວາມເປັນມາຂອງປະຊາກອນ ອະເມຣິກັນກຸ່ມໃຫມ່ນີ້.

ການຮີບໂຮມ

ຜແນກເກັບກຳມູນເດີມນີ້ ມີເອກະສານຢ່າງກ້ວາງຂວາງ ບັນທຶກສາ ອັງກິດ ແລະ ເປັນພາສາເອເຊຍຕ່າງໆ. ການເກັບກຳໄດ້ເນັ້ນໜັກໃສ່ ຄວາມເປັນມາ ຂອງຊີວິດໃນສູນອິພະຍົກ ຈາກພວກອິພະຍົກທາງນ້ຳທະເລ ແລະ ທາງດິນ, ການບກບັນມາຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ ທີ່ ສະຫະລັດ ອະເມຣິກາ ແລະ ທີ່ອື່ນໆ, ການເຕີບໂຕ ແລະ ກ້າວໜ້າຂອງຊົນ ເຜົ່າໃໝ່ນີ້ ແລະ ຢ່າງນ້ອຍ ເທົ່າທີ່ຮວບຮວມມາໄດ້ ກໍແມ່ນ ປະເພນີ ແລະ ປະວັດສາດຂອງ ຂຸມມູນ, ລາວ ແລະ ວຽດນາມ ຊຶ່ງ ໄດ້ສະທ້ອນເຖິງຕົ້ນຕໍວັດທະນະທັມຂອງຊາວອິພະຍົກນີ້.

ວັດຖຸເອກະສານຕ່າງໆທີ່ນີ້ຢູ່ໃນ ຜແນກເກັບກຳມູນເດີມ ນີ້ມີ:

- ສິລປະ (ຮູບແຕ້ມ, ຮູບຂຽນ)
- ສິ່ງຂອງທີ່ປະດິດຂຶ້ນ
- ບົດຂຽນຈາກນິຕະສານ ແລະ ຫນັງສືພິມ
- ປຶ້ມ
- ປຶ້ມລາຍຊື່ຂອງທຸກຮຸກຮົງ
- ຈົດຫມາຍ
- ບົດຄົ້ນຄ້ວາ
- ເອກະສານໂຄສະນາ (ໃບປິວ, ໃບໂຄສະນາ, ລາຍການ ແລະ ອື່ນໆ)
- ພາບຢັ້ງ, ວິດີໂອ, ແຟປອັດສຽງ
- ເອກະສານທາງການອັດຕະໂນມັດ
- ນິຕະສານ ແລະ ຫນັງສືພິມ
- ຈົດຫມາຍຂ່າວ
- ບົດຂໍ້ຂ່າວຈາກຫນັງສືພິມ
- ບັນທຶກການຈັດຕັ້ງ
- ຂໍ້ມູນທີ່ເປັນປຶ້ມຫົວນ້ອຍໆ
- ເຮືອງສັນສ່ວນຕົວ
- ຮູບພາບ
- ໃບຂ່າວໄພສ໌ເຕີ
- ເອກະສານຊຸດ ແນະນຳຊາວອິພະຍົກ
- ລາຍງານ
- ການສຳຮວດ

ຜແນກເກັບກຳມູນເດີມນີ້ ມີວັດຖຸບັນເທີງເສດສຳລັບກໍານົດຄວາມ. ຕົວຢ່າງ:

Mitchell I. Bonner Papers, 1975-1990s. ເອກະສານ ແລະ ຮູບພາບ ກ່ຽວກັບປະຊາຄົມເອເຊຍອະເມຣິກັນທີ່ມາຈາກ ພາກຕາເວັນອອກ ສຽງໄຕ ໃນເຂດ ແຊນຟຣານຊີສໂກ ເຢເອເຣັຍ. ຊຶ່ງເນັ້ນໜັກໃສ່ຊາວລາວອະເມຣິກັນ.

Kim Hao Papers, 1983-1997. ບົດຂຽນ ທີ່ໄດ້ຖືກພິມ ແລະ ເຜີຍແຜ່ ຂອງ Kim Hao ກ່ຽວກັບການຫລົບຫນົງ ຂອງບາງ ແລະ ຄອບຄົວ ອອກຈາກປະເທດວຽດນາມໄປທາງດິນ ຈົນເຖິງ ສູນອິພະຍົກ ທີ່ປະເທດໄທຍ໌.

Brigitte Marshall Papers, 1980s-1990s. ເອກະສານ ແລະ ວັດຖຸ ບັນທຶກສຽງ ແລະ ພາບ (ໂດຍສະເພາະກ່ຽວກັບຊາວໂມ້ງ) ໃນ ສູນອິພະຍົກ ທີ່ປະເທດໄທຍ໌ ແລະ ກ່ຽວກັບການມາຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ ຂອງ ເຂົາເຈົ້າ ທີ່ຮັຖແຄລິຟໍເນຍ. ສ່ວນໃຫຍ່ໃນພາກກາງຂອງຮັຖ (Central Valley).

Southeast Asian Resource Action Center (SEARAC) Records, 1975-1996. ບັນທຶກຈາກສູນກາງທີ່ຕັ້ງຢູ່ ກຸງວໍຊິງຕັນ ດີຊີ ຊຶ່ງ ໄດ້ຈັດຕັ້ງຂຶ້ນ ເພື່ອຊ່ວຍເຫລືອການ ມາຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ ຂອງຊາວ ອິພະຍົກທົ່ວປະເທດ.

ພວກເຮົາຍິນດີຕ້ອນຮັບທຸກໆທ່ານ

ພວກທີ່ຕ້ອງການໃຊ້ຜແນກເກັບກຳມູນເດີມ ຂອງຊາວເອເຊຍພາກຕາເວັນອອກ ສຽງໄຕ ກໍແມ່ນ ນັກສຶກສາ ແລະ ສາສດາຈານ ຈາກ ວິທຍາລັຍ ແລະ ມະຫາວິທຍາລັຍ, ນັກຮຽນ ແລະ ຄູສອນ ຊັ້ນ ປະຖົມເຖິງມັທະຍົມ, ພະນັກງານປະຊາສົ່ງເສີມ, ພວກຮຽກຮ້ອງສິດທິກຸ່ມມວນຊົນ, ພວກ ເຜີຍແຜ່ຂ່າວ ແລະ ສຳນັກງານໜະຍາຍຄວາມ. ທຸກໆຄົນສາມາດໃຊ້ ຜແນກເກັບກຳມູນເດີມ ໄດ້ໂດຍບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງມີ ໃບຮັບຮອງ ຫລື ອະນຸຍາດ ລ່ວງຫນ້າກ່ອນແຕ່ຢ່າງໃດ. ແຕ່ທຸກຄົນ ຕ້ອງມີບັດປະຈຳທ່ານສະມາຊິກ ຂອງມະຫາວິທຍາລັຍ ເພື່ອເອົາວັດຖຸເອກະສານ ອອກຈາກທີ່ສະມາຊິກໄດ້. ວັດຖຸສິ່ງຂອງ ສາມາດຮັບ ຜ່ານ Interlibrary Loan ໄດ້ເໝືອນກັບ ເອກະສານ ສ່ວນຫລາຍ ຖ້າຕ້ອງການ ສາມາດອັດຖະຍຸບເອົາໄດ້.

ການພົວພັນເຖິງກຸ່ມປະຊາຄົມ

ກຸ່ມປະຊາຄົມຊາວເອເຊຍຕະວັນອອກສຽງໄຕ ໄດ້ຊ່ວຍເຫລືອ ຜແນກ ເກັບກຳມູນເດີມ ທາງດ້ານຄວາມຮູ້, ການຕິດຕໍ່, ຄວາມຊ່ຽວຊານ ແລະ ການ ບໍຣິຈາກວັດຖຸສິ່ງຂອງຕ່າງໆ. ໃນການຕອບແທນ, ຜແນກເກັບກຳມູນເດີມ ກໍໄດ້ ພຍາຍາມຍິນດີເຖິງກຸ່ມປະຊາຄົມ ທີ່ໂຕຫລາຍເທົ່າທີ່ຈະເຮັດໄດ້.

ຄະນະປຶກສາ (Advisory Board) ຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍ ສະມາຊິກຈາກ ກຸ່ມມວນຊົນ ແລະ ຄະນະນັກວິຊາການ ຝ່າຍການສອນ ແລະ ຄົນຄ້າ ໄດ້ຖືກຈັດຕັ້ງຂຶ້ນໃນປີ 1993 ເພື່ອຂ່າຍການພົວພັນເຖິງປະຊາຄົມຕ່າງໆ. ເພື່ອຮັກສາ ຄວາມສຳພັນ ລະຫວ່າງປະຊາຄົມ ແລະ ມະຫາວິທຍາລັຍ, ແລະ ເພື່ອເກັບກຳ ເອົາວັດຖຸສິ່ງຂອງຕ່າງໆ ເຂົ້າມາປະກອບສ່ວນ.

ຜແນກເກັບກຳມູນເດີມ ໄດ້ສົມ ທັສະສຶກສາ ທີ່ແຕ່ ຫ້ອງຮຽນຕ່າງໆ, ສະມາ ຊິກຈາກກຸ່ມປະຊາຄົມ, ພວກທີ່ມາຢ້ຽມຢາມມະຫາວິທຍາລັຍ ແລະ ອື່ນໆ ເປັນປະຈຳ.

ຂ່າວສານຂອງ ຜແນກເກັບກຳມູນເດີມ ທີ່ເຜີຍແຜ່ອອກທາງສາ ມເດືອນ ໂດຍເປັນຫນັງສືພິມ ແລະ ທາງອິນເຕີເນັດ, ໄດ້ສົ່ງໄປເຖິງ ສ່ວນບຸກຄົນກວ່າ 500 ຄົນ ແລະ ສົ່ງເຖິງການຈັດຕັ້ງຕ່າງໆ ທົ່ວປະເທດ.

ເວັບໄຊ (website) ຂອງ ຜແນກເກັບກຳມູນເດີມ ທີ່ sea.lib.uci.edu ມີ ບ່ອນຕໍ່ (links) ເຖິງ ເວັບໄຊ ຕ່າງໆ ທີ່ມີຄວາມສຳຄັນກ່ຽວຂ້ອງ. ເຖິງຂ່າວສານຂອງ ຜແນກເກັບກຳມູນເດີມ ສຸບັດຕາງໆ, ເຖິງການສະແດງ ທາງອິນເຕີເນັດ ທີ່ມີຊື່ວ່າ "Documenting The Southeast Asian American Experience" ຊຶ່ງມີຄວາມໝາຍວ່າ "ການເກັບກຳເອກະສານ ຄວາມປະສົບການ ຂອງ ຊາວເອເຊຍ ອະເມຣິກັນ ທີ່ມາຈາກ ເອເຊຍ ພາກຕາເວັນອອກສຽງໄຕ."

ມເດີມ ຂອງຊາວເອເຊຍ ພາກຕາເວັນອອກສຽງໄຕ ທີ່ອອກເປັນເອກະສານ

Archibold, Randal C. (1997, January 26). Preserving pieces of refugee experience. *Los Angeles Times*, pp. A1, A20.

Bà Anne Frank - Đại Học UCI giới thiệu thư viện – Văn Khố Đông Nam Á. (1999, April-May). *Văn Hóa* 44, A47-48.

Fujita Rony, Dorothy, & Frank, Anne. (2003). Archiving histories: The Southeast Asian Archive at University of California, Irvine. *Amerasia Journal* 29(1).

